

A vonaldíszes fazekak töredékei között található néhány bordás nyakú korsó szájtöredéke is. Emellett jelentős mennyiségű fémlelet is előkerült (pl. 5 db vassarkantyú). Az objektumok közül a hat különböző kialakítású kemence érdemel említést. Kettő összeomlott, vagy szétverték, kettő háromszög alakú, további kettő pedig ívelt kialakítású aknakemence. Végeredményben egy egyrétegű, késő Árpád-kori, szórt szerkezetű telep részletét tártuk fel.

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat szombathelyi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a szombathelyi Savaria Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Binder Hajnalka, Bitsch Enikő, Faiszt Szabina, Kovács Zsanett, Csuti Tamás, Halász Ferenc, Kolonits László. A geodéziai felmérést a Geomontan Kft. végezte.

VARGA KRISZTINA – BASTICZ ZOLTÁN –
DOBOZI ÁGNES EMESE

534. Szombathely, Rákóczi Ferenc utca 2.

(KÖH 22789)

(Vas megye) Ró

2009. március 31-én, a tavaszi esőzések következtében emberi koponya- és alkarcsonatok váltak láthatóvá, az Iseum Ny-i traktusának egyik tanúfalában (6349/12 hrsz.). A sír a savariai Iseum Ny-i temenoszfalán belül, az egykori 39/A szelvény talicskalejárójának (2007) D-i metszefalában került elő. A leletmentést április 1–3. között végeztük. A csontváz a jelenkori humusz alatti sárgásbarna, helyenként szürke agyagos rétegben feküdt. Bontás során kisméretű házikerámia, padlótegla- és tegulatöredékek kerültek elő. A sír K–Ny irányú, a csontváz nyújtott helyzetben feküdt, kissé É-ra fordulva. Alsó végtagjai épek voltak, karjai könyöknél behajtván a bal vállhoz voltak helyezve. Kézfejei a tanúfal lemosódása következtében hiányoztak. Mivel melléklet nem volt a csontváz mellett, helyzete pedig hasonló volt a korábbi években, az Iseum ezen részén előkerült sírokhoz, így feltehetőleg ez a csontváz is a késő római korban (4. sz. második fele) került a földbe.

Munkatársak: Horváth András és Horváth Dorina régésztechnikus hallgatók (Nyugat-magyarországi Egyetem).

MLADONICZKI RÉKA

535. Szombathely, Rumi út 21.

(KÖH 26712)

(Vas megye) Ró

A Szombathelyi Rendőrkapitányság Felderítő Osztály Bűnüldözési Alosztálya 2009. október 12-én megkereste a területileg illetékes Savaria Múzeumot azzal, hogy egy toronyi lakosnál lefoglaltak egy római kori agyagedényt, egy mécses és egy terra sigillata töredékét. A tulajdonos a rendőrségnek tett nyilatkozata szerint a leletet édesapja találta a volt California étterem építésekor.

A Savaria Múzeum igényt tartott a felsorolt tárgyakra, mivel azok az intézmény gyűjtési területén belül, ismert római kori temetőből előkerült régészeti leletek. A rendőrségtől átvett tárgyakat Gy. 2009.121.1–3. gyarapodási számokon vettük nyilvántartásba.

PAP ILDIKÓ KATALIN

536. Szombathely, Táncsics Mihály utca 44.

(KÖH 72939)

(Vas megye) R, Ró

2009. június 17-től július 3-ig elvégeztük a terület, a volt Szalézi Rendház és Kollégium területének próbafeltárását (10011/5 hrsz.). Összesen 300 m²-en kutattuk a telek beépítetlen részét, ahová iskola és óvoda építését tervezték.

A kérdéses ingatlan a Perint és az Alsóhegy közötti területen található; 27 szondát alakítottunk ki olyan elosztásban, hogy az ingatlan szinte teljes területét lefedjék. A szondákban több egykori patakmeder, vagy ideiglenes vízfolyás jelentős mennyiségű lerakódását figyeltük meg. Az egykori környezetet eszerint több, keskeny patak által szabdalta hátság jellemezi, amely az előkerült leletek és objektumok alapján már a rézkorban lakott volt. A badeni kultúra települési nyomai, kerámialeletei ezt egyértelműen bizonyítják. Összesen 24 régészeti korú objektumot azonosítottunk, melyek 14 szondában, a területen elszórtan jelentkeztek. Különböző méretű beásások, gödrök, cölöplyukak, amelyek őskori település jellemzői, de az előkerült calcinatumok és edénydepó temető jellegű lelőhelyre is utalnak. A szondákban továbbá szórvány őskori és római kori kerámiatöredékek (pl. terra sigillata), valamint állatcsontok és patics is előkerültek.

KISS PÉTER

537. Szombathely, 87. sz. út, tejgyártól É-ra

(KÖH 671239)

(Vas megye) R, Ró, Kk

2009. március 5-én helyszíni szemlét végeztünk a területen, ahol kiskertek vannak, egy részük zárt kert. Az átvizsgált nadrágszíjparcella É–D-i irányban húzódik, rajta sűrű növényzettel, minimális szabad földfelülettel. Ennek ellenére elszórtan, de folyamatosan találtunk rézkori, római kori és késő középkori kerámiát.

A begyűjtött leleteket a Savaria Múzeumban helyeztük el. (Gy. sz. 2009.11.)

Munkatárs: Szilasi Attila Botond.

PAP ILDIKÓ KATALIN

538. Szomód, Hosszú-dűlő

(KÖH 55877)

(Komárom-Esztergom megye) B

A 2008-ban megismert lelőhely területén további lakóházak építését tervezték, melyeket régészeti feltárások előztek meg.

Áprilisban a 427/38 hrsz. telken (Szellő utca) a ház-alapozási munkák során további objektumok kerültek elő. A leletmentés folyamán két széles, egymás melletti, lapos aljú, leletanyaggal keltezhető gödör mellett kicsit távolabb egy kiszélesedő aljú, mintegy 1 m mély tárológödört bontottunk ki, amely szintén a mészbetétes edények kultúrájához köthető. Kissé távolabb egy kb. 3 m széles és 90 cm mély árkot vágott át az alapozási árok. Ennek datálása leletanyag hiányában nehéz, a környező területek feltárása után megvizsgálható, hogy mennyire illeszkedik a bronzkori települési rendszerbe.

Augusztusban a 427/46 hrsz. telken 29×13 m-es területet kutattunk. Ezen 2 középső bronzkori, a dunántúli mészbetétes kultúrához tartozó településobjektum vált ismertté. Mindkét objektum jól kivehető volt a sárgásfehér homokos altalajban. Az első objektum egy 3 m átmérőjű, 120 cm mélységű, kiszélesedő aljú tárolóverem. Betöltésében edénytöredékeket, néhány állatcsontot találtunk. Egyedi, ritkaságszámba menő leletet képviselnek azok a tapasztásdarabok, amelyek összeillesztés után összetartó csigaalakot mintáztak meg, ezzel valamely tapasztott felületet díszítettek. A második objektum egy az előzőnél kisebb, mintegy 120 cm átmérőjű, csekély mélységű gödör. Betöltésében csak néhány szórványos oldaltöredéket találtunk.

A leletanyag a Kuny Domokos Múzeumba került.

LÁSZLÓ JÁNOS

539. Szögliget, Szádvár (KÖH 16815)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

2009-ben lehetőségünk nyílt a külső vár D-i fala mentén állagmegóvási munkákat megelőzően régészeti megfigyelés mellett, faltisztítási, ill. elsősorban a falsíkok belső oldalán szintsüllyesztési munkák elvégzésére. Munkánkat a Herman Ottó Múzeum munkatársai mellett, a Szádvárért Baráti Kör önkéntesei és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Észak-magyarországi Irodájának munkatársai segítették.

Első lépésben a D-i várfal Ny-i és középső részének mintegy 25–30 m hosszúságú falszakaszát tisztítottuk meg. Célunk a romfal eddig még föld alatt lévő olyan falsíkjainak felkutatása volt, melyre a kőművesek már biztonsággal falazni tudnak. Ennek érdekében a kutató falszakasz belső oldalán átlag 60–100 cm mélységű szintsüllyesztést hajtottunk végre, mely során csupán a fal leomlása, pusztulása során keletkezett nagyköves, gyökerekkel szabdalt omlásréteget távolítottuk el. A várfal átlagos szélessége ezen a szakaszon 120–130 cm-nek bizonyult.

Kibontottuk a D-i fal középső szakaszán jelentkező két nagyobb falomlás betöltését is. Ezek, mint kiderült, egy-egy kifelé szűkülő, a várfal építésével egy időben kiépített lőrés maradványait rejtették. A 3. és 4. sz. lőrés nyílásának belső mérete 110–120 cm, míg külső, javarészt már csak kiszélesedő nyílásszélességük

30–40 cm között mozgott. Egykor, pusztulása előtt hasonló lőrés lehetett a D-i fal Ny-i, jelenleg legmagasabb (átlag 5–6 m) álló szakaszán látható, átlag 110 cm széles falszakadás is (1. lőrés).

Szintén a Ny-i falszakaszon egy szinte teljes egészében rekonstruálható lőrést találtunk (2. lőrés). Ennek a nyílásnak a várfal külső síkjában még látható a külső lezárása, azaz egy sárga tufakőből faragott kulcslyuk alakú lőrés. A tufakő magassága 90 cm, szélessége 40–60 cm, vastagsága 30 cm. Ezt szintén a fal építésével egy időben helyezték el a várfalban. A lőrés belső szája 110 cm széles, kiszélesedő magassága 80–90 cm, a lőrés teteje a külső oldal felé rézsűsen lejt. Alja vízszintes, közvetlenül a faragott lőrés köve előtt egy igen jó állapotban megmaradt fagerenda húzódik keresztben, melyre egykor a szakállas puskát támasztották. A minimális mértékben megmaradt nyomok alapján feltételezhetjük, hogy a lőrés padlója és fala belülről vakolt volt.

A második kutatási szakaszban a munkát a D-i fal K-i szakaszának tisztítására koncentráltuk. Míg a belső falsíkot mintegy 60–100 cm-es magasságban bontottuk ki önmaga törmelékéből, addig a külső falsíkot, melyet erősen lepusztult állapotban találtunk meg, néhol csupán 30–50 cm magasságban sikerült felszín fölé emelni. A fal szélessége itt is átlag 120–130 cm volt. A D-i fal egykorúságára utal, hogy mind a K-i, mind a Ny-i várfalszakasz ugyanazon szélességben, ugyanazon építési technikával épült.

A K-i várfalszakaszon már számítani lehetett újabb lőrések előkerülésére. Ezeknek azonban itt már csak erősen lepusztult, roncsolt maradványai kerültek elő (5. és 6. lőrés). Mindkét nyílás külső szája a lőrés padlójaig leromlott, a függőleges falak síkjai, melyek csupán 20–50 cm magasságban maradtak meg, szintén kifelé pusztultak.

Összegzésképpen megállapíthatjuk, hogy a külső vár egykori kapujától a Németh-bástyáig húzódó D-i várfal egy építési periódus eredményeként jött létre. A falban biztosan 5, de nagy valószínűséggel 6, egymástól átlag 4,5 m távolságra elhelyezkedő lőrést alakítottak ki, melyek külső oldalán, a fal síkjába mélyítve tufakőből faragott kulcslyuk alakú lőréseket építettek be.

GÁL-MLAKÁR VIKTOR

540. Szödliget határa

(Pest megye) B, A

2009 októberében terepbejárást végeztünk az M2 autótú tervezett szödligeti leágazásának nyomvonalán, Szödliget és Vác határában, 3,6 km hosszúságú nyomvonalon. A mély ártéri fekvésű, alacsony homokdombokkal tarkított területen öt korábbról ismert lelőhely területét sikerült pontosítanunk, Szödliget K-i határában pedig két, korábban ismeretlen népvándorlás kori lelőhelyet is sikerült azonosítanunk a Csörögi-dűlőben.

Csörög (KÖH 11726): Sikerült meghatározni a lelőhely pontos helyzetét. Václigettől DK-re, a dombhát